

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

22 Kasım 2011 Salı

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

22 Kasım 2011 Salı

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
25 Kasımda Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü dolayısıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün ve erkekler üzerinden başlatmış olduğu kampanya hakkında bilgilendirme	1:2
Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı	2:11
T.C. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Aile, Kadın ve Çocuk Sorunlarından Sorumlu Devlet Komitesi Arasında İşbirliği Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/323)	11

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ OTURUM		1:11
25 Kasım'da Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü dolayısıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün ve erkekler üzerinden başlatmış olduğu kampanya hakkında bilgilendirme		1:2
Kemalettin AYDIN	(Gümüşhane)	1:2
Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı		2:11
Hatice KARA (Aile ve Sosyal Politikalar Bak.Müst.Yrd.)		3:4
Refik Ali ONANER (Dışiş.Bak.İnsan Hak.Dai.Başkanı)		5
Öznur ÇALIK	(Malatya)	5:6, 8, 9
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	6, 10
Mesut DEDEOĞLU	(Kahramanmaraş)	6:7
Sedef KÜÇÜK	(İstanbul)	7
Mahmut TANAL	(İstanbul)	7:9, 10
Kemalettin AYDIN	(Gümüşhane)	9, 10
T.C. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Aile, Kadın ve Çocuk Sorunlarından Sorumlu Devlet Komitesi Arasında İşbirliği Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/323)		11
Orhan BİLGE (Aile ve Sosyal Politikalar Bak.Temsilcisi)		11
Öznur ÇALIK	(Malatya)	11
Açılma Saati:	15.21	
Kapanma Saati:	16.34	

22 Kasım 2011 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.21

BAŞKAN: Azize Sibel GÖNÜL (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Binnaz TOPRAK (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Öznur ÇALIK (Malatya)

SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

KÂTİP: Mesut DEDEOĞLU (Kahramanmaraş)

-----o-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun sayın üyeleri, sayın Hükümet temsilcileri, değerli basın mensupları; öncelikle hepinize hoş geldiniz diyorum toplantımızın verimli bir toplantı olması temennisiyle.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun 24' üncü Yasama Dönemi 2' nci Yasama Yılı'nın 3' üncü toplantısını açıyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Değerli üyelerimiz, bugün gündemimizde iki yasa tasarısı var. Tasarılardan bir tanesi ikili anlaşma, diğeri çok taraflı sözleşme. Gündemimizdeki yasa tasarılarının öncesinde "Başkanlığın Sunuşları" bölümünde, yani gündemimizin 1' inci maddesinde yer alan şu bilgiyi vermek istiyorum: Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamaya Yönelik Ortamın Desteklenmesi Projesi kapsamında "Daha Adil Bir Dünya İçin Yanımda Ol." kampanyamız başlayacak bu hafta içerisinde.

Birleşmiş Milletler UNDP Türkiye, Birleşmiş Milletler Kadın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun ortaklaşa yürütmekte olduğu Türkiye'de cinsiyet eşitliğine yönelik elverişli ortamın teşvik edilmesi ortak programı kapsamında yerel ve ulusal düzeyde Türkiye Cumhuriyeti'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini içselleştirmek ve bu konudaki toplum bilincini artırmak suretiyle çalışmalar gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda, tasarlanacak olan bilgilendirme ve bilinçlendirme kampanyası "Daha Adil Bir Dünya İçin Yanımda Ol." teması altında yerel ve ulusal düzeyde Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki deneyimlerin paylaşılması bağlamında önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Amacımız, toplumsal cinsiyet perspektifini içselleştirmek ve kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi, toplumu bilgilendirmek, kamusal bilinç oluşturmak ve bu alanda gerçekleştirilen proje faaliyetlerinin görünürlüğünü sağlayarak kamu ve toplum nezdinde sahiplerini artırmak. Daha önce basın mensubu arkadaşlarla KEFEK'in çalışmasıyla ilgili yani Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çalışmalarıyla ilgili arkadaşlar çeşitli sorular soruyorlardı: "Bu kampanyayla ilgili ne yapabiliriz?" Geçen onlarla bir sohbet yaptık. Bu kampanyayla ilgili de ufak bir bilgi verdik. Ama Komisyon olarak 25 Kasım'da Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nde bu kampanyayı başlatmak istiyoruz. Mecliste bir basın toplantısı, gene tüm Komisyon üyesi arkadaşlarla birlikte. Bununla ilgili film ve afiş çalışmaları yapıldı. Komisyon toplantısının sonrasında arkadaşlar bunlarla ilgili size bilgi verecekler.

Öbür tarafta, yine 25 Kasım'da Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü dolayısıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün başlatmış olduğu ve erkekler üzerinden başlattığı bir kampanya var. Bu kampanyayla ilgili Kemalettin Bey önyak oluyor. Ben bu konuyla ilgili söz veriyorum size. Bize bu konuyla ilgili bilgi verin.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nde Türkiye'deki biz erkekler de rol almak istiyoruz. Birçok eylemsel hareketler söz konusudur bu aktivitede ama şimdiki kadarki çalışmalarımızda ben daha önceki 23' üncü Dönemde alt komisyonda da çalışmıştık. Orada gördüğümüz bir şey var ki erkekler bu olgunun içerisinde çok yer almıyorlar şiddet uygulayan erkek olduğu hâlde, erkeği bu kampanyalara katılmıyor. O nedenle de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bu aktivitenin içerisinde yer aldı. Burada da erkeklerle beraber yapacağımız bir imza kampanyası var. Burada tabii bütün erkek arkadaşlar ortak paydaş. Ben sadece kâğıdı dolandıracam, onu belirtiyim. Bugün de Sayın Başbakanımızla görüştük, ilk imzayı yarın sabah Sayın Başbakanımız atacak buna. Ben isterseniz kısaca burada ne demek istediğimizi de okumak istiyorum sizlere:

"25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü erkeklerin imzasına açılan bildirme metni.

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nde biz erkekler olarak, Kadına yönelik her türlü şiddetin acı ve ızdırap veren, yaşam hakkını tehdit eden temel bir insan hakkı ihlali olduğuna, Toplumunu derinden yaralayıp zayıflatan, aile birliğini zedeleyen, kadına yönelik şiddetin, anne ve çocuk sağlığını bozan son derece önemli bir halk sağlığı sorunu olduğuna,

Kadına yönelik şiddetin katı töre, gelenek gibi hiçbir gerekçeyle asla meşrulaştırılmayacağına, inanıyoruz.

Kadınlar hayat arkadaşlarımız, kardeşlerimiz, geleceğimizi emanet ettiğimiz evlatlarımız, annelerimizdir.

Be nedenle;

Kadına yönelik şiddete ortak olmayacağız, seyirci kalmayacağız.

Kadına yönelik şiddete son vermek için el ele verelim.

Kadına karşı şiddette mücadelede erkekler olarak üzerimize düşen görevi yapmak üzere kararlıyız, biz de varız.” diyoruz.

(Alkışlar)

Bu kampanyamızı başlattık. Belki Sayın Başkanım söyleyecektir. Tüm siyasi partilerin Komisyonumuzdaki temsilcisi olan erkek arkadaşlar kendi gruplarında bu çalışmayı sürdürecektir. Milletvekili, erkek milletvekillerinden bu imzayı toplamaya başlayacağız. Bu imzayı atan milletvekillerimizin sözünün eri olarak imzasının altında bulunan metne de uyacağını umuyor ve bu çalışmalarda biz erkekler olarak da var olduğumuzu sizlerle paylaşmak istiyoruz. Yarın sabah da il başkanları toplantımızdan önce Sayın Başbakanımız ilk imzayı atacak. Daha sonra da diğer erkek arkadaşlarımız atmaya başlayacağız.

Kısacası bu kadar Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, Komisyon olarak biz de Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nde erkeklerin, erkekler olarak bir imza kampanyası ve imza atmanızdan dolayı duyduğumuz memnuniyeti ve desteği belirtmek istiyoruz. Bu konuda özellikle Komisyonda görev alan erkek milletvekili arkadaşlarıma da bu bildirdiğenden birer nüsha vereceğim.

Teşekkür ediyoruz ayrıca destekleriniz için. Biz de Komisyon olarak sizlere gerçekten teşekkür ediyoruz. Tüm Komisyon olarak da bu desteğimizi bildiriyoruz.

Değerli üyelerimiz, biliyorsunuz kanun ve tasarılar bölümüne geçmeden önce komisyonumuzun yapmış olduğu öteki kampanyayla ilgili olarak söylemem gereken bir yıllık bir kampanya süreci olduğu, bu kampanya dediğim gibi toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bir kampanya ama ikisinin de aynı gün başlamış olması hem bu toplumda bu kampanyalarla bir topyekûn hareket olması açısından da önemsiyoruz. Onun için bu hafta sonu cuma günü 25 Kasım'da komisyon olarak bu kampanyayı da hep birlikte kamuoyuyla paylaşmayı şimdiden size duyurmuş oluyorum.

Geldiğimiz madde gereği görüşeceğimiz Avrupa Konseyi, diğer adıyla İstanbul Sözleşmesi konusuna ilişkin olarak, biz, biliyorsunuz, tali komisyonuz, esas komisyon Dışişleri Komisyonu. Komisyonun bu dönemde daha çok yasama ayağının da çalışmasını arzu ettiğimizi söylemiştik, esas komisyon olmasak bile, tali komisyon olduğumuz durumda dahi kanunları mutlaka görüşme meylinde olduğumuzu ilettiştik.

Şimdi, bu kapsamda bu sözleşmeyi gündeme alacağız. Değerli arkadaşlar, gündeme almamızdaki bir amaç da şiddetle ilgili düzenlenmiş olan teklif ve tasarıların bu uluslararası sözleşmedeki uyumunu görmek açısından da bu komisyonda görüşülmesinin çok önemli olduğunu vurgulamak istiyorum.

Şimdi ilk tasarımız, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Öncelikle genel gerekçeyi okutuyorum arkadaşlar:

(Tasarının genel gerekçesi okundu)

BAŞKAN – Evet, tasarı üç maddeden oluşuyor: Uygunluk, yürürlük ve yürütme maddeleri. Bu nedenle İç Tüzük'ün 23'üncü maddesine göre tümü üzerinde görüşmemizin daha uygun olacağını düşünüyorum.

Uygun görürseniz tasarının tümü üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, öncelikle kanun tasarısının bakanlıktan gelen temsilcilerine öncelikle bir söz vermek istiyorum çünkü çok geniş kapsamlı bir kanun. Dolayısıyla hem mukayese yapmaları açısından hem de içerik açısından uluslararası sözleşme ve bakanlıktan gelecek olan tasarı mevcut 4320 arasında bir mukayesenin yapılması adına, öncelikle bakanlıklardan gelen temsilcilere bir mukayeseli açıklama yapmalarını rica edeceğim.

Bununla ilgili ilk sözü kime vereyim?

Tabii, buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI HATİCE KARA – Bizim hazırladığımız kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısı taslağı Başbakanlığa sevk edildi 10 Kasım'da. Şu an görüşülmekte olan kanun tasarısıyla uyumlu olduğunu düşünüyoruz bizim bakanlığımızca hazırlanan tasarı taslağının.

Şöyle ki: Önce amaç maddesinden başlayacak olursak, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin amacının kadınları her türlü şiddetten koruma, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddeti önleme, kovuşturma ve ortadan kaldırma, kadın erkek eşitliğini yaygınlaştırma, mağdurlara yönelik kapsamlı politika üretme ve önlemler geliştirme, bu konuyla ilgili uluslararası iş birliğini geliştirme ve iş birliğini sağlamaya yönelik kuruluşlarla yasa koyucu ve uygulayıcılara destek ve yardım sunma olanağı sözleşmenin amacı olarak belirlenmiştir. Bizim tasarımımızın genel gerekçesi de bu amaca uygundur. Gerekçemizde belirttiğimiz gibi, en temel insan hakkı olan yaşam hakkının korunması ve kadın cinayetlerinin son bulması amacıyla şiddetin önlenmesi, şiddete uğrayanın çok yönlü korunması, şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali bulunan kişinin verilecek koruyucu tedbir kararlarıyla rehabilite edilmesi ve şiddetin önlenmesi olarak gerekçemizde çok açık bir şekilde amacımız ifade edilmiştir.

Kapsam maddesine gelecek olursak. Sözleşmede kapsam olarak aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet ayrı ayrı tanımlanmıştır. Aile içi şiddet tanımında, aile içerisinde veya hanede aynı evi paylaşıp paylaşmadıklarına bakılmaksızın eski veya şu anki eşler veya partnerler arasında meydana gelen eylemler "aile içi şiddet" olarak tanımlanmıştır. Yine, bizim tasarımımızda da bu kapsama uygun şekilde şiddete uğrayan, şiddete uğrama tehlikesi bulunan nişanlılar, yakın ilişki içinde yaşayanlar, nişanlılık, evlilik birliği veya beraberliği sona ermiş olsa bile tüm bireyler bizim tasarı taslağımızın kapsamında bulunmaktadır.

Yine, kadına yönelik şiddet de sözleşme tanımlanmış bulunuyor. Biz zaten kanun tasarımımızın adında da "kadın ve aile bireyleri" demiştik. Yine, kadın ve şu şu kişiler kapsamdadır demiştik. Yine, bu yönden de sözleşmeye çok uyumlu olduğunu düşünüyoruz.

Sözleşmede şiddetin tanımı yapılmış. Biz de tasarı taslağında şiddetin tanımını yapmış bulunmaktayız. Şiddetin tanımı yönünden de örtüşme mümkün. Taslağımıza göre şiddet; fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik zarar görmesiyle ve acı çekmesiyle sonuçlanan, sonuçlanması muhtemel hareketleri ve buna yönelik tehdit, baskı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren toplumsal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış şiddet olarak tanımlanmış bulunmaktadır.

Yine, sözleşmede "önleme" bölümü altında şiddetin tekrarlanmaması ve şiddet içeren davranış modellerinin değiştirilmesi amacıyla aile içi şiddet faillerinin kişiler arası ilişkilerinde şiddet içermeyen davranış biçimlerini edinmelerini öğretmeyi hedefleyen programlar geliştirmek ve desteklemek üzere gerekli hukuki ve diğer tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiştir taraflara. Biz de tasarı taslağını bu doğrultuda hazırladık ve tasarıya şu şekilde hükümler koyduk: Şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan bireyin meslek edindirme kurslarına ve kamu hizmetlerinde çalışmaya tabi tutulması, ayrıca öfke kontrolü, stresle başa çıkma, şiddeti önlemeye yönelik farkındalık sağlayarak tutum ve davranışları değiştirmeyi hedefleyen eğitim programlarına katılmasının sağlanmasına yönelik tedbirler ayrıntılı bir şekilde taslağımızda düzenlenmiş bulunmaktadır.

Sözleşmede "koruma ve destek" başlığı altında yasal ve psikolojik danışmanlık, mali yardım, konut, eğitim ve öğretim, iş bulma desteği gibi hizmetleri içerecek tedbirler, mağduru ekonomik olarak güçlendirecek tedbirler alma yükümlülüğü ve tüm şiddet mağdurlarına ve çocuklarına özel uzman desteğinin sağlanması gerekliliği ifade edilmiştir. Bizim tasarımımızda da buna paralel hükümler görmek mümkündür. Bunlara örnek olarak mağdur hakkında barınma yeri sağlanması, geçici maddi yardım yapılması, lehine nafaka tayin edilmesi, travma sonrası destek ve danışmanlık hizmeti verilmesi gibi tedbirler ayrıntılı bir şekilde düzenlendi. Ayrıca Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulan denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlüklerine tasarıya göre korunan bireylere hakları, destek alacakları kurumlar, iş bulma, psikososyal ve ekonomik sorunların çözümünde danışmanlık yapmak gibi sorumluluklar verilerek sözleşmeyle bize yüklenecek olan yükümlülükleri karşılamaya çalıştık.

Yine, sözleşmede gizliliğe ilişkin hükümler var. Soruşturma ve adli takibatın her aşamasında mağduru hak ve çıkarlarının korunması amacıyla her türlü tedbirin alınması sorumluluğu düzenlenmiş. Bu kapsamda da mağduru özel yaşantısını ve kimliğini korumak amacıyla uygun tedbirlerin getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Tasarımızda da korunan birey hakkında barınma yeri sağlanması, fiziki koruma, iş yeri, iş alanı değiştirilmesi gibi tedbirlere hükmedilmesi hâlinde birey ve birlikte yaşayanların kimlik

bilgileri, adresleri tüm resmî kayıtlarda gizli tutulacak ve yapılacak tebligatlara ilişkin ayrı bir adres tespiti yapılarak tebligatların buraya yapılması sağlanacaktır. Bu da yine sözleşmeye uygun bir hüküm olarak tasarıda yer almaktadır.

Sözleşmede koruyucu tedbir kararlarının usulüne ilişkin olarak da hükümlere yer verildiğini görüyoruz. Tedbirlerin hemen, etki yaratacak şekilde tek taraflı olarak karar verilmesi hususunda düzenleme yer alıyor ve mağdurların ücretsiz adli yardım ve destek alma haklarının teminat altına alınması düzenlenmekte. Tasarıma da bakacak olursak tedbir kararlarının cumhuriyet başsavcının talebi üzerine veya resen başvuru üzerine, delil, belge aranmaksızın ve duruşma yapılmadan derhâl aynı gün içerisinde verilebileceğine ilişkin hükümleri görmemiz mümkün.

Yine, bu kanun kapsamında yapılacak başvurular ile verilen kararların icrası ve infazı için hiçbir harç ve masraf alınmayacağına ilişkin düzenlememiz de tasarıda mevcut.

Sözleşmede şiddet vakasının bildirilmesi hususuna da yer verilmiş. Herhangi bir şiddet eylemine tanık olan ya da gerçekleşmesi yönünde ihtimal bulunan durumlarda bu durumu öğrenen herhangi bir kimsenin ilgili kuruluşlara ve yetkililere bu durumu bildirmesine ilişkin, bu durumu bildirmesinin teşvik edilmesine ilişkin yükümlülükler getirilmiş. Kolluğa bildirimler konusunda acil ve etkili müdahale yükümlülüğü de getirilmiş bulunmakta. Tasarımla kıyaslayacak olursak bu yönden de, bizim tasarımda da herkes öğrendiği şiddet eylemini derhâl cumhuriyet savcılığına, kolluğa bildirmekle yükümlü tutulmuştur. Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde de cumhuriyet savcısı derhâl koruyucu tedbir kararlarını verebilecek. Ayrıca verilen tedbirin takibinin teknik araçlar, yöntemler kullanılmak suretiyle yapılabileceğine ilişkin hükümler de tasarımda yer almakta.

Yine, sözleşmede sağlık yardımına ilişkin hükümler var. Şiddet sonucu sağlığı bozulan bireylere devlet tarafından ücretsiz sağlık ve sosyal hizmetler verilmesine yönelik düzenlemeye yer verilmiştir. Tasarımda da sosyal güvencesi olmayan mağdurların sağlık giderleriyle şiddet uygulayan, şiddet uygulama ihtimali bulunan kişilerden sosyal güvencesi olmayanların rehabilitasyon ve tedavi giderlerinin Sağlık Bakanlığınca karşılanacağına ilişkin hükümler yer almakta.

Yine, sözleşmede şiddetle mücadelede iş birliği ve bütünsel yaklaşımın öneminden hareketle kadına yönelik ve aile içi şiddetle mücadelede bütünsel yaklaşım, kapsamlı ve koordineli politikaları uygulamaya koyma ve kurumlar arası iş birliği sağlanması çağrısında bulunulmuştur. Tasarıda da kurumlar arası koordinasyonun bakanlığımızca, yani Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca yerine getirileceği öngörülmektedir.

Sözleşmede kurumlar arası iş birliğine ilişkin düzenlemeler kapsamında sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilere de yer verilmiş. Sivil toplum örgütleri ve sivil toplum başlığı altında taraf devletlere sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını teşvik etme, destekleme, bu örgütler arasında etkili bir iş birliği kurulması sorumluluğu verilmiştir. Tasarıyla bu hükme paralel şekilde sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra kamu kurum kuruluşları, barolar, üniversiteler, vakıf ve derneklerin kanunda öngörülen hizmetlerin yerine getirilmesine katkıda bulunmaya teşvik edilmesine yönelik bir düzenlememiz bulunmakta Sayın Başkanım.

Ceza hükümlerinde şiddet uygulayan bireyin eylemi başka bir suç oluştursa dahi sözleşme kapsamında tanımlanan eyleminden dolayı hakkında verilen koruma tedbirinden bağımsız olarak ayrıca cezalandırılması yükümlülüğü de sözleşmede koruyucu tedbirlerle ilgili olarak düzenlenmiş diğer bir yükümlülük olduğu için bizim de tasarımda buna paralel bir hüküm yer almakta, şiddet uygulayanın eylemi ayrıca başka bir suç teşkil ediyor olsa bile Türk Ceza Kanunu'na göre tedbire aykırı davranması hâlinde dört aydan sekiz aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin hükmümüz yer almakta, ayrıca bu hükmolunan cezaların ertelenmesine, kamu davasının ertelenmesine ve hükmolunan cezaların seçenek yaptırımlarına çevrilmesine yani verilen hapis cezası seçenek yaptırımlarından birisi olarak, örnek olarak verebileceğim para cezasına çevrilememesi söz konusu olacak.

Kısaca bu şekilde sözleşme ve tasarıyı mukayese edebildiğimizi ve tasarımda da sözleşmeye uygun olduğunu, bakanlığımızın görev alanı çerçevesinde bize düşen kanuni düzenleme olarak yapabileceğimiz tüm hükümlerin tasarımda yer aldığını söylememiz mümkündür Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kara, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Dışişleri Bakanlığında gelen arkadaşımıza söz vermek istiyorum. Ondan sonra üye arkadaşlara söz vereceğim.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI İNSAN HAKLARI DAİRE BAŞKANI REFİK ALİ ONANER – İzin verirseniz, zaten sözleşmenin içeriği hakkında etraflıca bilgi sunuldu, ben bakanlığımızın sözleşmeye atfettiği önemi vurgulayacak birkaç ilave unsur arz edeyim.

Bu sözleşme kadına karşı şiddet alanında hazırlanmış ilk uluslararası sözleşmedir. Avrupa Konseyi çerçevesinde esasında bir bölgesel sözleşme olarak görülmele birlikte, Avrupa Konseyi üyeleri dışındaki ülkelerin de imzasına açık olduğu için bir uluslararası sözleşmedir ve az önce söylediğim gibi, bu alanda hazırlanmış ilk uluslararası sözleşmedir. Türkiye bu sözleşmenin müzakere sürecine aktif bir şekilde katılmıştır ve bu sözleşme, Türkiye'nin Avrupa Konseyi Dönem Başkanlığı sırasında Türkiye'de imzaya açılmıştır ve 11 Mayıs 2011 tarihinde Türkiye de dâhil olmak üzere sözleşmeyi imzalayan ilk ülkeler Türkiye'de imza atmışlardır. Şu an itibarıyla, eğer son günlerde bir değişiklik olmadıysa, 16 ülke imzalamış durumdadır. Henüz onaylayan ülke yoktur ve Türkiye ilk onaylayan ülkeler arasında yer almak, hatta mümkünse ilk onaylayan ülke olabilmek için çaba göstermelidir çünkü içeriği hakkında sunulan görüşlerde de belirtildiği gibi, bu sözleşme Türkiye'nin öncelikleri ve hedeflerine uygun bir sözleşmedir ve Türkiye bu sözleşmeye verdiği önemi sözleşmeyi mümkün olan en kısa sürede onaylayarak göstermelidir. Bakanlığımızın görüşü bu yöndedir.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Onaner.

Şimdi, isterseniz bakanlıktan başka söz almak isteyen arkadaşımız yoksa, üye arkadaşlara söz vermek istiyorum.

Buyurun.

ÖZNER ÇALIK (Malatya) – Değerli Başkanım, çok kıymetli arkadaşlar; bence çok önemli bir sözleşmenin, yaptırımı olan uluslararası bir sözleşmenin ilk Meclisteki konuşulan ayağı komisyonda olmakta duyduğumuz memnuniyeti ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Daha önce bizim de taraf olduğumuz Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne imza attığımızda hem çekince koyarak imza atmış, sonrasında da çekinceleri kaldırarak onaylamış ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesiyle de iç hukukun üstünde hâle getirmiş vaziyette olduk.

Şimdi, CEDAW'dan sonra imzalamış olduğumuz kadına yönelik şiddetin önlenmesine Avrupa Konseyinin bu sözleşmesi Türkiye açısından çok önemliydi. İlk imzayı attığı gibi ilk onayı da geçirmesi, bu vesileyle Dışişleri Bakanlığından gelen Başkanımızın söylediği cümleyle destek olmak amacıyla söylüyorum, mutlaka bunu çok hızlı bir şekilde geçirmemiz gerekiyor. Ben Değerli Komisyon Başkanına ve Bakanımıza, Dışişleri Bakanımıza özellikle teşekkürü borç biliyorum. Bu konuda, kadın konusunda Türkiye'nin ilerlemesinin çok ağır olduğunu söyleyen uluslararası platformdaki göstergeler bu uluslararası sözleşmenin sadece Avrupa Konseyi üyesi olan ülkeler değil, diğer dünyadaki tüm devletlere imzaya açılacak olması ve uluslararası sözleşme statüsünde olmasından dolayı kadına yönelik yapılacak şiddetlerde, ki, önleme, koruma, kovuşturma, mağdura destek oluşturma politikalarını da içeren bu sözleşmenin ilk imzalayan ve ilk onaylayanı olmak Türkiye açısından da çok önemliydi.

Yaptırım gücünün olması ve uluslararası standartta olması bizim için de çok önemli. Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin uygulanabilir hâle gelmesi için de bunun bir önce komisyonumuzdan çıkıp tali komisyon da olsak hemen hızlı bir şekilde geçerek Genel Kurula inmesi gerekir, ki, çok hızlı işledi, imza töreni, hemen akabinde Bakanlar Kurulu kararı ve komisyon, komisyonun gündemi ve Meclise geliyor. Bu konudaki ben hem Hükümetimize hem de komisyonumuza, Meclisimize, arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Özellikle kadına karşı şiddetin tarihsel bir olgu olduğunu sözleşme çok net bir şekilde vurguluyor ve şiddetin ana sebeplerinden bir tanesi de toplumsal cinsiyet eşitliğindeki roller kısmına vurgu yapıyor ve şiddeti de kadının erkekle fırsatların eşitlenmesi noktasında en önemli engel olarak görüyor. Dolayısıyla şiddetin önlenmesi, korunması, kovuşturulması, mağdura destek oluşturulması konusundaki politikaları tespit etmek adına da bu sözleşme bizim için çok önemli olacak.

Bununla birlikte ben Sayın Bakanımız Fatma Şahin'e de samimi bir teşekkürümü ifade etmek istiyorum. Biz bu uluslararası sözleşmeyi Türkiye'nin gündemine almadan, imzaya açmadan önce 4320 sayılı Yasa'daki değişikliği 23'üncü Dönemin sonunda Meclise arkadaşlarımızın da imzasıyla getirmiş ve Meclis gündemine alamamıştık. Şimdi çok daha kapsamlı bir 4320 yasa tasarısı hazırlanmış, Bakanlar Kuruluna sunulmuş vaziyette ve o yasa tasarısındaki bütün maddeler bugün uluslararası sözleşme olarak karşımıza çıkan İstanbul Sözleşmesi'nde var. Hem önleme hem koruma hem kovuşturma hem de mağdura desteklenmesini oluşturacak politikalar tasarımının içerisinde de yaptırımlarıyla beraber var tedavi edilmeleri dâhil olmak üzere ve bununla alakalı tanımlar kısmında özellikle hepimizin dikkatini çekmek istediğim bir konu: Özellikle 18 yaş altı hanımların da kadın olarak tarif edilmesi uluslararası sözleşmemizde imza altına alınmış vaziyette. Yani artık kadın ve kız ayrımı yapılmaksızın doğuştan itibaren her türlü şiddet kadına yapılmış şiddet olarak algılanacak. Bu da bizim için çok önemli göstergelerden, imza attığımız metinlerden biri olacak ve denetim mekanizmasının çalıştırılması adına da yine Avrupa Konseyinde var olan, oluşturulan uzmanlar grubu tüm imzası bulunan ülkelerin denetimini yapmak adına on-on beş kişilik bir grup oluşturacak ve bu oluşan uzmanlar grubu da yine ülkeleri de inceleyecek, denetleyecek; hangi

mekanizmada, nerede eksikliği var bunu tespit edecek ve sonrasında da yaptırımını uygulayabilecek. Daha önce, biraz evvel söylediğimiz gibi CEDAW'daki imza atmış olduğumuz uluslararası sözleşmede sadece tavsiye kararları alınabiliyordu, şimdi bunda Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nde denetim sonrasında yaptırımlarımızın da takibi söz konusu olacak.

Ben, bu vesileyle, bu sözleşmenin ülkemiz için çok önemli atılmış adım olduğunu düşünüyorum, emeği geçen başta Sayın Başbakanım olmak üzere Dışişleri Bakanım, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanım ve bütün ekibe, Komisyon Başkanımın ve teşekkürlerimi ve şükranlarımı ifade ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Toprak, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben de diğer arkadaşlarım gibi bu Avrupa sözleşmesinin gerçekten çok önemli olduğuna ve Türkiye'nin de buna hemen imza verip onaylaması gerektiğine inanıyorum. Hele hele Ali Bey'in de dediği gibi ilk imzalayan ülkelerden, onaylayan ülkelerden biri olursak daha da iyi.

Bunun ben olduğu gibi kabul edilmesi gerektiği kanısındayım çünkü hakikaten de çok iyi bir sözleşme, pek çok detay düşünülmüş burada. Yalnız burada galiba Müsteşarlardan gelen arkadaşın söylediğine tam da katılmıyorum. Bizim hazırladığımız yasada birtakım eksiklikler var. Şunu ben de ifade edeyim: Fatma Şahin Hanım'ın bu bakanlığın başında olması gerçekten büyük bir şans. Ben çok başarılı bir bakan olduğunu şahsen düşünüyorum ve bu kadına şiddet olayını da, genel olarak kadının statüsü meselesini de önemseyen bir bakan. Nitekim ilk bakan atıldığında da bütün kadın örgütleri memnuniyetleri dile getirdiler. Hakikaten de hem çok çalışkan hem de bunu içten destekleyen birisi. Ben de kendisine teşekkür ederim. Ama Türkiye'de şöyle bir şey var: Bu uluslararası sözleşmeleri yıllardır Türkiye çeşitli alanlarda imzalıyor ama maalesef hem iç hukukumuz bunlara uygun değil birçok konuda hem de uygun olduğu zamanlarda bile çok daha böyle özgürlükçü yorumlar yerine yargımız tarafından daha kısıtlayıcı yorumlar gündeme gelebiliyor. Yani aslına bakarsanız 2004'te değişmiş olan Ceza Yasası'nda da bu şiddete karşı son derece ciddi önlemler var ama çok iyi biliyoruz ki, çok iyi bir yasa o da, bunlar uygulanmadı, çeşitli nedenlerden uygulanmadı. Hatta bazen Türkiye'de detaylı yazmak gerekiyor. Mesela orada "eski eş" dememiş diyerek Ayşe Paçalı, o sembol olan kadın, defalarca koruma istediği hâlde koruma altına alınmamış çünkü kanunda "eşleri tarafından tehdit edilen" denmiş, "eski eş tarafından" dememiş diyerek. Dolayısıyla ben buradaki birtakım maddelerinden bizim kendi önerdiğimiz, kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısının yani, Fatma Hanım'ın başkanlığında şey edilmiş olan kanun tasarısının muhakkak ve muhakkak geçirilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Şöyle bir şans var: Yani çoğu zaman bu uluslararası sözleşmeler onaylanıyor ama mevcut yasamız bilmem kaç tarihinden kalma. Onu düzeltmek zaman alabiliyor veya hiçbir zaman ona sıra gelmiyor. Hâlbuki biz yeni bir yasa çıkarıyoruz. Biz de yeni yasa çıkarıyoruz bu kadına karşı şiddet. Onun için ikisinin uyumlu olması çok önemli diye düşünüyorum.

Burada böyle herkesin vaktini almayayım. Ben bunu danışmanımla birlikte üzerinden geçtik Erhan'la. Sağ olun izin verdiğiniz geliyor, o da takip ediyor. Burada olup da bizim yasada olmayan neler var? Onları işaretledik. Yani öyle çok çok fazla da değil, başında varken sonradan çıkarılmış birtakım maddeler var bizim yasada, onları muhakkak geri koymak gerektiğini düşünüyorum. Çünkü, kadın örgütlerinden de gelen teklifler var, onlara da baktık, aslında onların teklifleri de büyük ölçüde bu şeyin Avrupa Birliği Sözleşmesiyle uyumlu. Onun için eğer bizim bu komisyondan daha sonra daha küçük bir grup mu kurarız, ne yaparız bilmiyorum ama şimdi yani tek tek bunları okumayayım, madde madde ne önerdiğimi, ama bu komisyondan bunları da entegre etmek üzere bir ortak görüş çıkarsa ben çok iyi olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Buyurun.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, çok değerli komisyon üyesi arkadaşlarım; kadınlara yönelik şiddetin ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi sözleşmesinin imzalanmasından son derecede mutluyuz. Tüm emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Özellikle de iki bakanlığımıza. İlk on ayında Türkiye'den, temenni ediyorum ki, parlamentomuzdan çıkar. İlk on ay olması da, Türkiye'nin dünyadaki yeri ve konumu itibarıyla da çok önemlidir diye düşünüyorum bu konunun. En kısa sürede bunun çıkması dileğiyle.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Size söz vereyim, buyurun Sedef Hanım.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Sayın Başkan, komisyonun değerli üyeleri; ben teşekkür dileklerinin hepsine ben de katılıyorum. Ben işin uygulama kısmına değinmek istiyorum.

“Türkiye’nin bir önceki gözden geçirme tarihi olan 2005’ten bu yana kadınlara yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılması adına sınırlı bir ilerleme kaydedilmemiş, devletin kapsamlı bir toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yolunda gösterdiği siyasi irade yetersiz kalmıştır. Bazı olumlu adımlar çoğunlukla kadın hareketinin kararlı savunuculuk faaliyetleri sayesinde atılmış olsa da, bu ilerlemeler aynı oranda uygulamaya yansıtılamamıştır.”

Değerli arkadaşlar, bu benim yorumum değil, bu cümleyi kadına karşı her türlü ayrımcılığın yok edilmesi sözleşmesi komitesi, CEDAW komitesi Türkiye’nin sunduğu gözden geçirme raporuna karşı STK’ların yazdığı gölge rapordan alıntılıdır. Gölge raporda yer alan her şeyi kabul etmeyebiliriz, yanlış da bulabiliriz ancak bu konuda oldukça haklı olduklarını da teslim etmemiz gerekiyor. Uygulama mercilerinin bazı konularda isteksiz davrandıklarını hepimiz biliyoruz. Bu açıdan gölge raporda yer alan bu cümleler oldukça yerinde ve gerçekçidir. Aynı raporun kadına yönelik şiddet bölümünde ise şu tespit yapılmaktadır: “İçişleri Bakanlığı tarafından kadına yönelik şiddetle mücadele eylemlerinin koordinasyonu hakkında yayınlanan 2007/8 sayılı genelge, valiliklere ilgili kurumlar arası koordinasyon ve işbirliğini yürütmek üzere İl Koordinasyon Komiteleri kurma görevini vermiştir. Ancak 81 valiliğin yalnızca 22’sinde kurulan komitelerin sadece bir kısmı aktif olarak çalışmaktadır.”

Burada dikkat çekmek istediğim konu şudur: Çoğu kez uluslararası sözleşmeleri imzalamak ve bunlara uygun düzenlemeler yapmak, sorunun çözümünde yetersiz kalıyor. Bunlar uygulamaya yansıtılmadığında doğurması gereken sonuçları doğurmuyor. Gerçekçi olmak gerekirse, ülkemizde de bu konuda ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Görüşmekte olduğumuz Avrupa Konseyinin bu sözleşmesinin hepimiz için ufuk açıcı olacağından eminim. Ne yazık ki, yukarıda saydığım nedenlerden ötürü, sonuç doğuracağından aynı derecede emin değilim. Bu konuda bu sözleşme hükümlerinin uygulamaya yansımaları temenni etmekten başka bir şey elimizden gelmiyor.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi Belediye Kanunu’nda nüfusu 50 bin ve üzerinde olan yerleşim yerlerinde kadın ve çocuklar için koruma evi açılması hükmü vardır. Bu hüküm gibi birçok kanun maddesi de yine görmezlikten gelinmektedir. Sayın Bakan bile bu durumdan şikâyetçi ise kalanlarımızın hâlini bir düşünelim.

AB 2011 İlerleme Raporunda cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle ilgili ulusal eylem planının uygulanmasında insan kaynakları ve ekonomik kaynakların yetersizliği gözlenmektedir. Başbakanlık sirkülerinin de geliştirilmesi gerekiyor. “Ulusal eylem planları ve sirkülerler bağlayıcı nitelik taşıyor ve ülke genelinde uygulanmıyor” saptaması yer almaktadır. Bu saptama hiç de haksız değildir.

Değerli arkadaşlar, söylemek istediğim şudur: Ulusal mevzuatımıza çok geçerli ve gerçekçi koruma tedbirleri koyabiliriz veya bu konudaki uluslararası sözleşmelerde imzamız olabilir. Önemli olan, bunları hayata geçirecek mekanizmaların da işler olması gerekliliğidir. Aksi takdirde her gün onlarca kadını şiddet mağduru olmaya devam edecek, aralarından bazıları hâlâ töre cinayetlerine kurban gidecektir.

Ben bugünkü konuşmama bir alıntıyla başladım ve izin verirseniz AB İlerleme Raporundan bir başka alıntıyla bitirmek istiyorum. Aynen İlerleme Raporunda şöyle deniliyor: “Kadın haklarını garantiye alan yasal çerçeve mevcut olsa da, yasal düzenlemelerin siyasi, sosyal ve ekonomik gerçekliğe dönüştürülmesi için daha fazla çaba sarf edilmesi gerekiyor. Namus cinayetleri, erken ve zorla evlendirmeler, kadına yönelik şiddet çok ciddi problemler olarak varlığını sürdürüyor. Kadın hakları ve cinsiyet eşitliği konusunda polis başta olmak üzere toplumun bütün kesimlerinin farkındalığının ve eğitiminin artırılması gerekiyor.”

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Küçük, teşekkür ediyorum.

İsminizi bilemedim, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben komisyonunuzun üyesi değilim değerli arkadaşlar, İnsan Hakları Komisyonu üyesiyim, Mahmut Tanal, hepinize teşekkürler, saygılar.

Şimdi, başta İstanbul Sözleşmesinden başlamak isterim. İstanbul Sözleşmesi, tabii, bunun hazırlanmasında, sözleşmeye direktmen ülke olarak biz de bunun düzenlenmesinde yer aldık. Yalnız burada 27’nci madde var, bakanlık temsilcileri de burada.

“Örgütler” kelimesi kavramı geçiyor, bu “örgütler” kavramı, kelimesi çok belirleyici değil, bunu, 27’nci madde, bildirmede, bu çok kaypak bir kavram, keşke bu düzenleme yapılırken biraz daha üzerinde durulseydi, iyi olurdu diye düşünüyorum.

Gelelim, kadın sünnetiyle ilgili 38’inci madde var, orada teknik bir hata var, keşke orada “genital sakatlama” denmiş olsaydı bu sözleşme hazırlandığında yararlı olurdu. Kadın sünneti, böyle bir kavram, yani içerikle başlık örtüşmüyor değerli arkadaşlar.

Geliyoruz, bizim hazırladığımız kanun tasarısıyla ilgili kısma. 1’inci maddedeki amaç kısmında “yakın ilişki içinde yaşayanların” ibaresi, bu nereden başlayıp nerede biteceği subjektif, daha objektif bir kriter, bir şey de denebilirdi. “Diğer aile bireyleri” veya seçenek anlamında, “aile bireyleri” olabilirdi veya bu kavramla ilgili evlilik dışı ilişkiler, tabii, onu meşru kılar mı, kılmaz mı, bu da devrim yasalarını gündeme getirir, ayrı bir sorun.

BAŞKAN – Siz şimdi taslak üzerinde mi konuşuyorsunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Bakanımız şunu söyledi ya, taslakla sözleşmenin örtüşmesi anlamında, karşılaştırma açısından, oradan geliyoruz 2’nci maddede tanımlar kısmında, hep aile mahkemesi geçer, tabii, içimizde hukukçu arkadaşlarımız yoğunluktayız gibime geliyor, yani aile mahkemesi arkadaşlar, nüfusu 100 bini geçen yerlerde ancak aile mahkemesi var, 100 bini geçmeyen yerlerde aile mahkemesi yok. Yani burada mümkünse iş bölümü anlamında denilmiş olsaydı, aile mahkemelerinin olmadığı yerlerde asliye hukuk mahkemesi hâkimi de bakardı. Yani burada özellikle sanki bulunduğu yerde aile mahkemesi yoksa, yarın öbür gün şu tartışma çıkar.

BAŞKAN – Mahmut Bey, şimdi tabii tasarı elimizde değil, burada tespitlerimizin yapılması adına zaten bu şeyi söyledik ama tasarı geldiğinde bunları o zaman ya da işte...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakanlık temsilcisi, bunu tasarıyla bunun uyumu açısından söyleyince ben bu uyumsuzluk açısından söylemeye çalışıyorum değerli Başkanım. Yani çünkü bir yandan...

BAŞKAN - Ama şimdi biz onun mukayesesi şu anda tabii...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Keşke Bakanlık Temsilcisi “Çok iyidir, örtüşüyor” demeseydi, ben de buna girmeyecektim, yani arkadaşlarımızın o açıklamaları beni buna sevk etti.

ÖZNER ÇALIK (Malatya) – Ama örtüşen çok taraf var Mahmut Bey. Yani örtüşen o kadar çok madde var ki. Ben baştan sona okudum, merak etmeyin, hem tasarımı okudum, hem sözleşmeyi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben söyleyeyim mi, bitiyor zaten Başkanım: Mesela burada bizim tasarının yine 2’nci maddesinde “ruhsal” ibaresi yok, sözleşmede var. Geliyoruz burada “toplumsal” demiş, kavram aslında toplumsal çok dar, biraz daha “kamusal” densesydi daha rahatlardık.

Geliyoruz yine burada “psikolojik” demiş ama burada “onuru zedeleyen” ibaresi yok, “sosyal şiddet” ibaresi yok, bunlar da keşke olsaydı, mesela geliyoruz 3’üncü maddede “eşyalarına zarar verilmesi”, ya eşya çok sıradan, konuşulan bir kavram, burada “mal varlığı” desek daha geniş kapsamlı olur idi.

Bitiriyorum Değerli Başkan: Esasen sonun geliyoruz işte o güvenlik vesaire anlamındaki o tazminat meselesi, çok önemli o. Şimdi burada değerli arkadaşlar, “memur olması, sigortalı olması kapsamında icraya gönderilir ücretsiz” deniyor, “maaşı kesilir.” Şiddeti tatbik ettim, memur değilse bu kadıncağız, bu aile bu geçimini nereden yapacak? Tasarı dediğim, bütçede olması hâlinde, bütçede Hükümet, bunun partisi martisi olmaz, bunun siyaseti de olmaz, bu partiler üstü, siyaset üstü olan bir olay. Bütçede bir şey ayrılmamışsa, biz bu kadına veya bu çocuklara ne vereceğiz? Burada özür dilerim, tasarı da bütçeden geçiyor, “bütçeden ayrılması” ibaresi var çünkü, yani eğer burada bunu bütçeye endekslememek lazım devlet burada, sosyal devlet gereği, kadına veya şiddete uğrayana ödemesi lazım, şiddeti tatbik edene de sonra rücu etmesi lazım. Burada tasarıda, yani burada sözleşmede olduğu hâlde biz tasarıya bunu almamışız. Sadece neyi almışız biliyor musunuz: Tedaviyle ilgili sağlık giderini almışız. Zaten eğer şiddete kadın maruz kalmışsa suçüstü hâli ise zaten bizim 5510 sayılı Yasa uyarınca zaten kim olursa olsun ücretsiz zaten bundan yararlanıyor.

İki, çocuklar on sekiz yaşından küçük, zaten ücretsiz yararlanıyor. Burada bu tasarıda o açıdan bir ilerleme var deyip de fazla büyütmemek lazım. Aslında eğer gerçekten sözleşmeyle bütünleşmesini biz burada istiyorsak, buradaki tazminatı ve mali yardımları devlet önce bu şiddete maruz kalana ödeyecek, sonra gidip bu eylemi yapana rücu etmesi lazım. Bu ibare yok, kadının, şiddete maruz kalanın en büyük güvencesi budur. Sizden istirham ediyorum, bunu tasarıya sözleşmeye uygun bir vaziyette eğer yazabilirsek, ilave edebilirsek sevinirim, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, ben Sedef Küçük Hanım CEDAW'la alakalı teşekkürlerini aldık, süreçle ilgili son on yılda yapılan çalışmalar, çok önemli yasal düzenlemeler yapıldı. Bu yasal düzenlemeler Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu, 4320, Anayasa'nın 10'uncu maddesi, 90'ıncı maddesi, bu yasal düzenlemelerden bahsetmeyeceğim ben, sadece CEDAW'ın kendi raporları içerisinde söylediğiniz 2005'teki sivil toplum örgütlerinin raporlarına ithafen verdikleri, aldıkları metnin dışında komitenin Türkiye'nin takdir ettiği olumlu yönleri var, onları paylaşmak isteyeceğim. Özellikle Türk Vatandaşlık Kanunu'nda yapılan değişiklik başta olmak üzere ailenin korunması hakkında kanunda yapılan değişiklik, çocuk korunmasına dair kanunun çıkarılması, toplumsal cinsiyet eşitliği ulusal eylem planının çıkarılması, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ulusal stratejik eylem planının hazırlanması, kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele ulusal eylem planının hazırlanması, insan ticaretiyle mücadelede ikinci ulusal eylem planının hazırlanması, Anayasa değişikliğiyle toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin hükümlere Anayasa'da yer verilmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulması, raporun Hükümet organları ve sivil toplumu içine alan geniş katılımlı bir süreçte hazırlanması, kız çocuklarının eğitime verilen önem, şartlı nakil transferleri, okuma-yazma ve öğrenimine ilişkin yüzde 98'e varan okullaşma oranının projelerinin hayata geçirilmesi, üreme sağlığı, anne çocuk sağlığı ve ölüm hızlarının çok ciddi oranda düşürülmesi ve sağlığa öncelik verilmesi, CEDAW Komitesi tarafından Türkiye'nin takdir edildiği durumlardır. Biz kadınlarla erkeklerin fırsatlarının eşitlenmesi konusunda daha çok dersimiz olduğunu biliyoruz ama yıllara mazhar aksayan yönleri de üç günde bitireceğimizi düşünmüyoruz. Avrupa Konseyinin bu anlamda İstanbul Sözleşmesi çok önemli diye düşünüyorum. İnşallah Binnaz Hocamın söylediği yasal düzenlemelerle birlikte zihinsel değişimi de tamamlarız, o zaman hep beraber daha rahata ereriz.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Vekilim.

KEMALETİN AYDIN (Gümüşhane) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bütün arkadaşlar gibi, özellikle Avrupa Konseyi sözleşmesinin ülkemizin ilk imzalaması ve görüşmeye açılması, Meclisten de onaya sunulmuş olmasının memnuniyetini dile getirmek istiyorum. Bunun neden memnuniyetini dile getirmek istiyorum. Özellikle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulduğunda başlatılan çalışmalarının ürünlerinin, çıktılarının alınıyor olmasını görüyorum. Çünkü o komisyonun yaptığı altıya yakın alt çalışma sonuçlarından birisi de kadına yönelik şiddetin önlenmesinde mevzuattaki ve uygulamadaki noksanlıkların tespitine ilişkin komisyon raporuydu. Bu raporda sonuç olarak dört aylık bir çalışma sonucunda hukuki alana yönelik 21 maddelik bir öneri vardı. Sığınma evlerinde kalan kadınların durumlarına ve sığınma evlerine ilişkin 18 maddelik öneri vardı. Medyaya yönelik 12 maddelik öneri, kamu kurumlarının görevleri ve koordinasyonu ile gelir politikalarına ilişkin 31 maddelik öneri vardı. Bu önerilerin yeni Hükümetimizin Genel Müdürlükler düzeyinden bunu bir bakanlık düzeyine taşımış olması, bence bu çıktılardan bir ürünü olarak görüyoruz ve Hükümetimizin özellikle bunu bir bakanlık düzeyine taşımış olması ilişkili kuruluşlardan bakanlık düzeyine taşımış olması bunun bir ciddiyetle takip edileceği anlamını taşıyor. Ayrıca da yine Eylül ayında, 12 Eylül'deki referandumda anayasal değişiklikler CEDAW'ın daha önce gönderilendir, oradaki Anayasa değişikliğindeki kadına yönelik pozitif ayrımcılığa müsaade edilmesi, artıdır. Artı, yine bu süre içerisinde yine CEDAW'ın bu raporu son iki seneyi içermemektedir, yanlış bilmiyorsam 2007'nin verileridir.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Var, Temmuz 2010 CEDAW raporu, son rapor.

KEMALETİN AYDIN (Devamla) – Son rapor ama Türkiye'nin iki yıl önceki verileri son raporunda yer aldığı için, son üç yıldır yapılan çalışmalar, töre ve namus cinayetleriyle ilgili yapılan araştırma komisyonunun Başbakanlık genelgesiyle uygulamaya konulması, daha sonra iki sirkülerin daha Başbakanlık genelgesiyle uygulamaya konulması gibi birçok düzenleme söz konusu. Elbette ki eksikliklerimiz var, bunlar söylenerek eksiklikler ortadan kalkmış anlamında değil. Bunun için de biz erkekler olarak tabii kampanyayı zaten taraf olduğumuzu da belirttik. Çalışmaların bu hızla devam etmesini diliyorum, özellikle de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulmasındaki memnuniyetimi dile getirmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tabii, arkadaşlar, Sayın Sedef arkadaşımız düşüncelerini söylerken, hemen bir savunmaya geçildi, yani eleştiriler yapıcı ve gerçekten sizlere yani burada biraz daha ödevlerinizi hatırlatma anlamında yararlı. Yani 12 Eylül 2010 tarihindeki değişikliğin arkasına sığınarak 10'uncu madde çok ileri değil, hiç kusura bakmayın. Hiçbir kadın arkadaşım, engel ile, çocuk ile aynı seviyeye getirmeyi ben

bir insan hakkı savunucusu olarak hazmedemem. Bu anlamda hiçbir kadın arkadaşımı engelli seviyesine, çocuk seviyesine düşürmek hazmedebileceğim bir hadise değil.

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) – Onun için mi hayır dedi CHP?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben sözlerinizi kesmedim bakın, ne kadar saygıyla dinledim sizi, yani bu şekilde bir aile toplantısı, bunun bir siyaseti yok, siyaset üstü diyorum. Yani bu, istirham ediyorum, mümkünse eğer, yeni bir anayasa önümüze gelebilirse, bunu böyle engelli kapsamında, çocuk kapsamında görmeyelim, bir eşit yurttaş olarak bunu düzenlemekte yarar var.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Tabii, şimdi anayasalarda toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili bir alt komisyonun geçen toplantımızda kararını aldık, bu komisyon kurulacak, anayasalarda özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği açısından, dünya örnekleri, bunun çalışmasını bu komisyon yapacak. Bunda kimsenin endişesi olmasın.

İlave etmek istediğiniz bir şey var herhâlde Sayın Toprak.

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kısa bir şey söyleyecektim: Mahmut Bey'in söylediği hem o 10'uncu madde hem de kadın örgütlerinin çok uzun süredir ısrarla söyledikleri kadın ve eşitlik bakanlığının kurulması meselesi, yani bu belki bugünün konusu değil, hatta belki bugünlerin konusu bile değil, ama bir noktada yani bu dönem bitmeden bizim bunu ciddiyetle ele almamız gerektiğine ben de inanıyorum. Yani bu dönem derken, dört yılımız bitmeden, hakikaten Türkiye'de bu kadın sorunu o kadar önemli bir sorun ki ve o kadar uzun zamandır ihmal edilmiş ki, çeşitli Hükümetler tarafından, yani cumhuriyetin ilk yıllarında verilmiş olan o haklar ondan sonra pek çok Hükümet tarafından "işte canım kadınlar haklarını aldı falan" diye göz ardı edilmiş. Dolayısıyla böyle bir kadın ve eşitlik bakanlığının bütün Avrupa ülkelerinde hemen hemen var böyle bir bakanlık ve bizdeki kadın örgütleri de gerçekten bunda ısrarlılar. Ben o noktada çok katılıyorum Mahmut Bey'in söylediğine, yani engelli, yaşlı, çocuk falan, bunların her birinin sorunları var ama bakın bunların her biri baktığımızda toplumsal azınlıklar, kadınlar öyle değil, kadınlar yüzde 50'si, yani engelli sayısı da azınlıktır, çocuk da öyledir, yaşlı da öyledir ama kadın nüfusun yüzde 50'si, onun için eğer hakikaten samimiyetle biz kadınların statüsünü bu ülkede yükseltmek istiyorsak ayrı bir bakanlığın kurulması ve bu tür pozitif ayrımcılığa imkân verecek ki, referandumda da geçti ama henüz yani açıkçası bunu lütfen politik eleştiri olarak almayın, ama bir şey yapılmadı bu konuda yani kadınlara karşı pozitif ayrımcılık yapılması o 26 maddeden biriydi, henüz bir şey yapılmış değil. Dolayısıyla, hem o 10'uncu maddenin düzeltilmesi hem de bu bakanlığın adının değişip ayrı bir bakanlık, yani Aile ve Sosyal Politika gene kalsın bence, o belki bütün bu sorunlara bakabilir, ama buna hakikaten bu komisyonda bu noktada bugün değil, belki yarın da değil falan ama bir noktada önümüzdeki birkaç ay içinde veya daha sonra tartışıp öneri götürürsek ben bunun çok olumlu olacağını düşünüyorum. Yani gerçekten bir devrim niteliğinde olurdu bu ve bunu yapmamız gerektiği kanısındayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Toprak, teşekkür ediyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir de bu toplantılar Salı günü olmasa olmuyor mu?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, değerli üyeler, bu kanunun esas komisyonu Dışişleri Komisyonu ve yarın komisyon gündemine alacak, dolayısıyla, bizim bunu önce görüşmemiz gerektiği için bugün, Salı günü gündeme aldık, çünkü çok hızlı bir şekilde biliyorsunuz hem imzalanma süreci hem bakanlıktan hem Meclise gelme süreci dolayısıyla bu hızda bir aksaklık olmasın, haftaya ertelenmesin, hatta bu hafta işte 25 Kasımın Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü olması hasebiyle de bu hafta içinde iki komisyonda da görüşülüp Genel Kurul gündeminde yerini almasını arzu ettik. Dolayısıyla, bundan dolayı Salı günü oldu, yoksa Salı günleri evet hem grupların olması, hem Meclis gündeminin yoğun olması, zaten Genel Kurulun çalıştığı saatlerde genelde komisyon toplantılarımızı yapmayı arzu etmiyoruz. Dolayısıyla, bugün bir istisnai durum ve bu kanunun önemi açısından böyle bir toplantıyı Salı gününde tertip ettik ve bugün gerçekleştiriyoruz ama toplantıda çıkan bir sonuç da şu var, zannediyorum, bu uluslararası anlaşmalarla ilgili olarak komisyonumuzda da bir şey kurmakta, gene bir alt komisyon gibi ya da komisyon gibi sürekli, daimi çalışacak ve uluslararası anlaşmalarla gelen kanunların uyumunu gözden geçirecek bir komisyon kurulması, bir dahaki komisyon toplantımızda bunu gündeme getirelim ve toplantımızla ilgili böyle bir çalışma içerisinde olalım. Hem diğer uluslararası anlaşmalar hem bu hem diğer kanunlarla ilgili bu mukayeseyi yapabilecek daimi bir çalışma ekibini komisyon içinde oluşturulmuş diyorum.

O zaman tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Hemen imzaya açıyoruz arkadaşlar, burada olan arkadaşlar imzalsın, yoklamada olanlar da tamamlarlar.

Gündemimizin ikinci sırasında yer alan tasarımız, Türkiye Cumhuriyeti Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti Aile, Kadın ve Çocuk Sorunlarından Sorumlu Devlet Komitesi Arasında İşbirliği Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı. Öncelikle genel gerekçeyi okutuyorum:

(Genel Gerekçe okundu)

BAŞKAN – Bakanlık temsilcilerimizden tasarı hakkında kısa bir açıklama rica edelim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ ORHAN BİLGE – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında Müsteşar Danışmanı olarak görev yapıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükûmeti arasında aile ve sosyal politikalar alanında yapılan iş birliği protokolü, genel bir iş birliği protokolüdür. Daha çok bakanlık görev alanının içerisinde yapılan konuları kapsıyor, kadın, çocuk, özürü, yaşlı, yoksul toplum kesimlerine yönelik ortak özel politika ve stratejiler üretmek iş birliğini bu alanlarda yoğunlaştırmak, bilgi ve uzman değişimini sağlamak ve bu imkânları geliştirmek üzere imzalanmıştır, iki taraf arasında. Genel iş birliğini, bilgi ve deneyimlerin paylaşılması, uzman personel yetiştirilmesi, ortak eğitim programı yapılması, karşılıklı inceleme ziyaretleri, uluslararası toplantılar, uzman değişim programlarını içermektedir.

Bu protokolden bir başka husus ise, kadın, çocuk, özürü, yaşlı, yoksul toplum kesimlerine yönelik iş birliğinde bu alanlarda çalışan STK'ların kapasite, bilgi ve deneyimlerinin artırılması hedeflenmiştir. Ayrıca bu alanlarda tematik çalışma gruplarının oluşturulması da hedeflenmiştir. Bu kapsamda bu protokol beş yıllık bir protokoldür. Tekrar uzatılması, üç ay öncesinden bildirilmesiyle olacaktır. Ortak görüş, işbirliğiyle de revize ve değişiklik de yapılabilecektir. Bu protokol genel bir işbirliği protokolü olduğu için her iki ülkeye karşılık bir mali veya ekstra bir maliyeti yoktur. Benim anlatabileceklerim bunlar protokol hususunda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZNER ÇALIK (Malatya) – Azerbaycan ile Türkiye arasında yapılan bu iş birliği sözleşmesi öncesi Sayın Bakanımızla Azerbaycan'a yapmış olduğumuz görüşmede özellikle Kadın ve Aileden Sorumlu Bakan olan arkadaşımızla yaptığımız toplantıda Türkiye'deki özellikle kadını ilgili, çocuk ve aileyle ilgili yapılan gelişmeleri çok ciddi manada takip ettiklerini ve bu konuda da iş birliği teklifini daha önce gündeme gelmiş olmasına rağmen maalesef imza aşamasına getirilemediğini ve Medisten geçirilemediğini ifade etmişlerdi ve Sayın Bakanımız da çok hızlı bir şekilde, yaklaşık bir-bir buçuk ay evvel çok hızlı bir şekilde hemen gündemine alarak bu konuda sözleşmeyi Medisimize getirmiş vaziyette. Azerbaycan'la yapılacak bu iş birliği de inanıyorum iki kardeş ülke arasında çok önemli bir protokol olacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet.

Sayın üyelerimiz, söz almak, soru sormak isteyen arkadaşımız var mı? Yoksa, tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum;; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, tali komisyon olarak görüştüğümüz bu iki yasa tasarısının esas komisyona havalesi ivedilik arz ettiğinden, genel uygunluk bildirimini içeren komisyon raporumuzu da şu anda imzaya açıyorum. Çünkü, yarın da Dışişleri Komisyonunda görüşülmesi gerekiyor, onun için imzaya açıyorum.

Gündemimizde bulunan tüm tasarıları görüşmüş bulunuyoruz. Bundan sonra komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızdan müsaade isteyelim, bizim kampanyayla ilgili bir genel değerlendirmemiz olacak, toplantıya katılan Hükûmet temsilcilerine, basın mensuplarına teşekkür ediyoruz.

Bundan sonrası kapalı bir toplantı olacak. Sadece komisyon üyelerimiz olsun.

Kapanma Saati: 16.34